

Πώς άραγε θα συμπεριφερόταν οι πρόγονοι μας αν βρισκόταν στη δική μας δυσάρεστη θέση;

Σε αυτό το ερώτημα απαντούν τρεις καθηγητές δίνοντας ο καθένας τη δική του εκδοχή στην εφημερίδα ΤΑ ΝΕΑ. Ο Μάικλ Σούπιος, καθηγητής Πολιτικών Επιστημών και ο Πάνος Μουρδουκούτας, καθηγητής Οικονομικών- και οι δύο στο Πανεπιστήμιο Λονγκ Αϊλαντ της Νέας Υόρκης- αλλά και ο Γιώργης Γιατρομανωλάκης, καθηγητής Κλασικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.

ΔΟΥΛΟΙ ΚΑΙ ΛΑΦΥΡΑ. Ως... καπιταλιστές περιγράφει τους αρχαίους ο **Γιώργης Γιατρομανωλάκης**.

«Οι αρχαίοι Έλληνες, κάθε εποχής, είχαν αυξημένη την επιθυμία κατοχής αγαθών: εκτάσεις γης, μέταλλα, ζώα, δούλοι, λάφυρα και, αργότερα, τα χρήματα και τα νομίσματα αποτελούσαν απαραίτητες προϋποθέσεις επιτυχίας και δύναμης. Στον Όμηρο λ.χ. οι λέξεις "τιμή" και "άτιμος" δεν είχαν τόσο ηθική σημασία όσο οικονομική, κοινωνική: άτιμος είναι όποιος δεν έχει περιουσία. Η γνωστή άποψη του Δημοσθένη «δει δη χρημάτων και άνευ τούτων ουδέν εστί γενέσθαι των δεόντων - που μας υπενθύμισε πρόσφατα ο Πρωθυπουργός κ. Παπαδήμος - συμπυκνώνει την κυρίαρχη αρχαιοελληνική, «καπιταλιστική» ιδεολογία: το χρήμα είναι η κινητήρια δύναμη πάντων». Συμπληρώνει βέβαια ότι «οπωσδήποτε υπάρχουν και οι αντίθετες απόψεις - ποιητών, φιλοσόφων κ.λπ. - για την καταστρεπτική δύναμη της φιλαργυρίας, μια ιδέα που θα κυριαρχήσει και στον χριστιανισμό. Σε θεωρητικό επίπεδο, πάντοτε...».

ΤΟ ΜΕΤΡΟ. Για τον **Μάικλ Σούπιο**, ο οποίος είναι τρίτης γενιάς ομογενής - οι παππούδες του πήγαν στην Αμερική στα 1915 - και όπως λέει αποφάσισε να εξειδικευθεί στην αρχαία ελληνική πολιτική ιστορία λόγω καταγωγής, «η σημερινή ελληνική κρίση είναι τυπική της ανθρωπίνης φύσης, είναι αποτέλεσμα της υπερβολής». «Οι αρχαίοι Έλληνες επινόησαν την έννοια του μέτρου» σημειώνει «αλλά οι σύγχρονοι Έλληνες την έχουν ξεχάσει» αναφερόμενος στην πλεονεξία και στα δανεικά με τα οποία ζούσε η χώρα πάνω από τις δυνάμεις της για ολόκληρη σχεδόν τη μεταπολίτευση.

Σπεύδει ωστόσο να επισημάνει πως και οι αρχαίοι είχαν την ίδια «αναρχική ψυχή» με τους Νεοέλληνες κι ακριβώς επειδή το αναγνώριζαν «εφηύραν» έναν θεό για το μέτρο. «Ο θεός Απόλλωνας πίσω από την ιδέα του μέτρου έκανε αναγκαστική την εφαρμογή του στην καθημερινότητα». Τονίζει βέβαια ότι τη συμβουλή: «Μέτρο! Μέτρο! Μέτρο!» οι αρχαίοι Έλληνες θα την έδιναν και στους Γερμανούς, οι οποίοι υπερβάλλουν στα μέτρα λιτότητας που επιβάλλουν στη δημοσιονομικά απείθαρχη Ελλάδα σε αντάλλαγμα της βοήθειας.

Ο «αναρχισμός που υπάρχει μέσα σε κάθε ελληνική ψυχή» δεν είναι η μόνη ομοιότητα που ο Σούπιος εντοπίζει μεταξύ των αρχαίων και των σημερινών κατοίκων της Ελλάδας. Η έλλειψη ενότητας είναι ένα ακόμη κοινό τους χαρακτηριστικό. «Όταν προσπαθώ να εξηγήσω στους φοιτητές μου γιατί υπήρχαν πάνω από χίλιες ελληνικές πόλεις - κράτη γύρω από τη Μεσόγειο, που έβλεπαν η μια την άλλη ως εχθρό, τους επισημαίνω πως ακόμη και σήμερα αν κλείσεις τρεις Έλληνες σε ένα δωμάτιο θα έχεις πέντε διαφορετικές απόψεις...» λέει χαρακτηριστικά. Καλύτερο παράδειγμα για τα λεγόμενά του από το σημερινό υπουργικό συμβούλιο μάλλον δεν υπάρχει.

ΟΙ ΝΟΜΟΙ. Ο **Πάνος Μουρδουκούτας** πήγε στις ΗΠΑ πριν από 33 χρόνια και το 2003 έκανε μια απόπειρα να επιστρέψει στην Ελλάδα, αλλά δεν κατόρθωσε να επιβιώσει, όπως λέει, στο ελληνικό πανεπιστήμιο, «που λειτουργεί σαν φέουδο κάποιων καθηγητών» κι έτσι ξανάγινε μετανάστης.

Αν και επικροτεί την ανάγκη του μέτρου, φρονεί πως η πιο βασική συμβουλή που θα μας έδιναν οι πρόγονοί μας είναι «ο σεβασμός στους νόμους».

Σε ένα άρθρο του στο οικονομικό περιοδικό «Barron's» πριν από έναν χρόνο προσπαθούσε να δώσει τα φώτα του στο αμερικανικό κοινό για τις ιδιαιτερότητες του ελληνικού οικονομικού συστήματος, το οποίο περιέγραφε ως «ημισοβιτικό, μιας και πάνω από το 50% της οικονομίας ελέγχεται από το κράτος και ημιλατινοαμερικανικό επειδή δεν υπάρχει θεσμικό πλαίσιο». Ακριβώς αυτή η έλλειψη σεβασμού των νόμων, οι οποίοι ψηφίζονται αλλά δεν εφαρμόζονται, είναι κατά τη γνώμη του ο ακρογωνιαίος λίθος της κρίσης στην δική μας περίπτωση.

«Οι αρχαίοι θεωρούσαν καθήκον του πολίτη να εφαρμόζει τον νόμο. Στη σύγχρονη Ελλάδα υπάρχουν κοινοβουλευτικά κόμματα που λένε πως θα ανατρέψουν στους δρόμους τους νόμους που έχει ψηφίσει η Βουλή» αναφέρει. Θεωρεί την αλλαγή της νεοελληνικής νοοτροπίας απέναντι στους νόμους ως απαραίτητη προϋπόθεση της περιλάλητης ανάπτυξης. «Για να έλθουν ξένοι επενδυτές στην Ελλάδα και μαζί τους και η ανάπτυξη πρέπει να υπάρχει ένα σταθερό θεσμικό πλαίσιο. Δεν γίνεται μειοψηφίες να κλείνουν τα λιμάνια και τους δρόμους κάθε τρεις και λίγο χωρίς τις κυρώσεις που προβλέπει ο νόμος». Προσθέτει δε πως το αρχαιοελληνικό σύστημα βασιζόταν στον σεβασμό των κοινών όταν στο νεοελληνικό «η πλειονότητα θέλει να τραβά από το κράτος αλλά όχι να πληρώνει φόρους».

ΤΑ ΧΡΕΗ. Και οι τρεις δεν παραλείπουν να τονίσουν πως τα χρέη δεν είναι νεοελληνικό προνόμιο. Και οι αρχαίοι είχαν. «Ο δανεισμός και το συνεπαγόμενο χρέος ήταν συνήθης πρακτική των αρχαίων, ωστόσο αυτή η πρακτική ενείχε μεγάλους κινδύνους. Η αδυναμία αποπληρωμής του χρέους οδηγούσε αναγκαστικά στη δουλεία, στην κυριολεκτική υποδούλωση του δανειζόμενου. Μη λησμονούμε ότι η περίφημη οικονομική λύση του Σόλωνα, η γνωστή σεισάχθεια - εξάλειψη, διαγραφή του χρέους - αφορούσε χιλιάδες αθηναίους πολίτες που είχαν κυριολεκτικά υποδουλωθεί στους δανειστές τους. Το μέτρο όμως της σεισάχθειας δεν επεκτάθηκε στους μη Αθηναίους κατοίκους της Αττικής!» αναφέρει ο καθηγητής Γιατρομανωλάκης.

Και για όποιον έχει αμφιβολίες, τονίζει ότι «αρχαία ελληνική λογοτεχνία είναι γεμάτη από οδηγίες προς τους δανειζόμενους». Αναφέρει ως παράδειγμα τα «Εργα και ημέρες» του Ησιόδου (349 κκ) όπου ο ποιητής προειδοποιεί: «Καλά να μετράς πόσο δανείζεσαι από τον γείτονά σου. Το ίδιο καλά μετρημένα να τού τα επιστρέφεις. Αν μάλιστα μπορείς, δώσε κάτι παραπάνω. Έτσι αν σου τύχει κάποια ανάγκη, εύκολα να υπολογίζεις στη βοήθειά του. Μη ζητάς κέρδη κακοκερδισμένα. Το κακό κέρδος είναι το ίδιο με τη ζημιά [...]. Να δίνεις

Πώς θα αντιμετωπίζαν οι αρχαίοι Έλληνες τη σημερινή κρίση

Συντάχθηκε απο τον/την Αλίκη Αποστολάκη
Τρίτη, 10 Ιανουάριος 2012 19:00

είναι πράγμα καλό. Να αρπάζεις, κακό, γιατί αυτό σου δίνει θάνατο...». Φράσεις που συμπυκνώνουν τον τρόπο με τον οποίο ενδεχομένως να αντιμετωπίζαν οι αρχαίοι το υπέρογκο δημόσιο χρέος των επιγόνων τους. Σούπιος και Μουρδουκούτας συμφωνούν πως οι αρχαίοι θα αναλάμβαναν την ευθύνη των πράξεών τους και θα αναρωτιόνταν α λα Τζον Κένεντι τι μπορούν οι ίδιοι να κάνουν για την πατρίδα τους, όχι τι κάνει η πατρίδα τους γι' αυτούς.

Πηγή:Τα Νέα

